

Utorok 27. apríla 2021

P9_TA(2021)0124

Zriadenie programu Horizont Európa – stanovenie jeho pravidiel účasti a šírenia ***II

Legislatívne uznesenie Európskeho parlamentu z 27. apríla 2021 k pozícii Rady v prvom čítaní na účely prijatia nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje Horizont Európa – rámcový program pre výskum a inovácie, stanovujú jeho pravidlá účasti a šírenia a zrušujú nariadenia (EÚ) č. 1290/2013 a (EÚ) č. 1291/2013 (07064/2/2020 – C9-0111/2021 – 2018/0224(COD))

(Riadny legislatívny postup: druhé čítanie)

(2021/C 506/25)

Európsky parlament,

- so zreteľom na pozíciu Rady v prvom čítaní (07064/2/2020 – C9-0111/2021),
 - so zreteľom na stanoviská Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru zo 17. októbra 2018 ⁽¹⁾ a 16. júla 2020 ⁽²⁾,
 - so zreteľom na stanovisko Výboru regiónov z 9. októbra 2018 ⁽³⁾,
 - so zreteľom na svoju pozíciu v prvom čítaní ⁽⁴⁾ k návrhu Komisie pre Európsky parlament a Radu (COM(2018)0435),
 - so zreteľom na zmenený návrh Komisie (COM(2020)0459),
 - so zreteľom na článok 294 ods. 7 Zmluvy o fungovaní Európskej únie,
 - so zreteľom na predbežnú dohodu schválenú gestorským výborom podľa článku 74 ods. 4 rokovacieho poriadku,
 - so zreteľom na článok 67 rokovacieho poriadku,
 - so zreteľom na odporúčanie do druhého čítania Výboru pre priemysel, výskum a energetiku (A9-0122/2021),
1. schvaľuje pozíciu Rady v prvom čítaní;
 2. schvaľuje spoločné vyhlásenie Európskeho parlamentu, Rady a Komisie, ktoré je uvedené v prílohe k tomuto uzneseniu;
 3. schvaľuje svoje vyhlásenie, ktoré je uvedené v prílohe k tomuto uzneseniu;
 4. berie na vedomie vyhlásenia Rady a Komisie uvedené v prílohe k tomuto uzneseniu;
 5. konštatuje, že akt bol prijatý v súlade s pozíciou Rady;
 6. poveruje svojho predsedu, aby podpísal akt spoločne s predsedom Rady v súlade s článkom 297 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie;
 7. poveruje svojho generálneho tajomníka, aby podpísal akt hneď potom, čo sa overí, že všetky postupy boli náležite ukončené, a aby s generálnym tajomníkom Rady zabezpečil jeho uverejnenie v *Úradnom vestníku Európskej únie*;
 8. poveruje svojho predsedu, aby postúpil túto pozíciu Rade, Komisii a národným parlamentom.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 62, 15.2.2019, s. 33.

⁽²⁾ Ú. v. EÚ C 364, 28.10.2020, s. 124.

⁽³⁾ Ú. v. EÚ C 461, 21.12.2018, s. 79.

⁽⁴⁾ Prijaté texty, 17.4.2019, P8_TA(2019)0395.

Utorok 27. apríla 2021

PRÍLOHA

Spoločné politické vyhlásenie o opätovnom použití finančných prostriedkov, ktorých viazanosť bola zrušená, v súvislosti s programom Horizont Európa

V spoločnom politickom vyhlásení o opätovnom použití finančných prostriedkov, ktorých viazanosť bola zrušená, v súvislosti s výskumným programom ⁽¹⁾ Európsky parlament, Rada a Komisia súhlasili s tým, že v období 2021 – 2027 v prospech výskumného programu opätovne sprístupnia viazané rozpočtové prostriedky vo výške do 0,5 miliardy EUR (v cenách roku 2018), ktorých viazanosť bola zrušená, čo vyplýva z úplného alebo čiastočného nevykonania projektov patriacich do rámcového programu Horizont Európa alebo do jeho predchodcu Horizont 2020, ako sa stanovuje v článku 15 ods. 3 nariadenia o rozpočtových pravidlách. Bez toho, aby boli dotknuté právomoci rozpočtového orgánu a právomoci Komisie plniť rozpočet, Európsky parlament, Rada a Komisia súhlasia, že orientačné rozdelenie tejto sumy bude takéto:

- 300 000 000 EUR v stálych cenách roku 2018 na klaster „Digitalizácia, priemysel a vesmír“, najmä na kvantový výskum;
- 100 000 000 EUR v stálych cenách roku 2018 na klaster „Klíma, energetika a mobilita“; a
- 100 000 000 EUR v stálych cenách roku 2018 na klaster „Kultúra, kreativita a inkluzívna spoločnosť“.

Vyhlásenie Európskeho parlamentu o dohodách o pridružení

V článku 218 ods. 6 druhom pododseku písm. a) bode i) ZFEÚ sa stanovuje, že v prípade dohôd o pridružení v zmysle článku 217 ZFEÚ je potrebný súhlas Európskeho parlamentu. Okrem toho sú často súčasťou takýchto dohôd o pridružení podmienky, ktorými sa riadi pridružení tretej krajiny k programu Horizont Európa. Aby mohol Európsky parlament udeliť svoj súhlas, musí byť ihneď a v plnom rozsahu informovaný vo všetkých etapách konania v súlade s článkom 218 ods. 10 ZFEÚ. Ďalej je v záujme zabezpečenia riadnej parlamentnej kontroly potrebné, aby sa tieto dohody vzťahovali na všetky relevantné aspekty vzťahu Únie s danou treťou krajinou, ktoré sa týkajú programu Horizont Európa.

Európsky parlament preto očakáva, že keď Rada podľa článku 218 ods. 9 ZFEÚ prijme rozhodnutie podľa článku 218 ods. 9 ZFEÚ, ktorým sa určujú pozície, ktoré sa majú prijať v mene Únie v rámci orgánu zriadeného dohodou, ktorá zahŕňa pridružení tretej krajiny k programu Horizont Európa, tieto pozície nebudú viesť k obchádzaniu požiadavky získať súhlas Európskeho parlamentu tým, že sa určenie základných aspektov účasti tretej krajiny na programe Horizont Európa ponechá na uvedený orgán.

Európsky parlament sa preto domnieva, že takéto rozhodnutia Rady podľa článku 218 ods. 9 ZFEÚ, ak sa týkajú častí dohôd o pridružení súvisiacich s pridružením tretej krajiny k programu Horizont Európa, by sa mali obmedziť na absolútne minimum. Okrem toho, ak vyjednávač Únie alebo Rada alebo jej osobitný výbor pri adresovaní smerníc vyjednávačovi uvažuje o prijatí takéhoto rozhodnutia Rady, Európsky parlament očakáva, že bude ihneď a v plnom rozsahu informovaný vo všetkých etapách konania, a to aj tým, že dostane odôvodnené stanovisko k tomu, prečo je prijatie pozície v mene Únie orgánom zriadeným dohodou potrebné na dosiahnutie cieľov Únie stanovených v [nariadení o programe Horizont Európa] a [rozhodnutí Rady, ktorým sa zriaďuje osobitný program].

Vyhlásenie Komisie k odôvodneniu 47

Komisia má v úmysle plniť rozpočet nástroja EIC Akcelerátor spôsobom, ktorý by zabezpečoval, že podpora pozostávajúca iba z grantov pre MSP vrátane startupov zodpovedá podpore poskytnutej v rámci rozpočtu nástroja pre MSP programu Horizont 2020 v súlade s podmienkami stanovenými v článku 48 ods. 1 a v odôvodnení 47 nariadenia o programe Horizont Európa.

Vyhlásenie Komisie k článku 6

Komisia má v úmysle na požiadanie prediskutovať so zodpovedným výborom Európskeho parlamentu: i) zoznam potenciálnych kandidátov na partnerstvá podľa článkov 185 a 187 ZFEÚ, na ktorý sa budú vzťahovať (úvodné) posúdenia vplyvu; ii) zoznam predbežných misíí určených radami pre misie; iii) výsledky strategického plánu pred jeho formálnym prijatím a iv) predloží a poskytne dokumenty týkajúce sa pracovných programov.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 444 I, 22.12.2020, s. 3.

Utorok 27. apríla 2021

Vyhlasenie Komisie o etike/výskume kmeňových buniek – článok 19

Pokiaľ ide o rámcový program Horizont Európa, Európska komisia navrhuje pri rozhodovaní o financovaní výskumu ľudských embryonálnych kmeňových buniek zo zdrojov EÚ vychádzať z rovnakého etického rámca ako v rámcovom programe Horizont 2020.

Európska komisia navrhuje pokračovanie tohto etického rámca, pretože na základe skúseností predstavuje zodpovedný prístup k oblasti vedy, ktorá je veľkým prísľubom, a pretože sa osvedčil v kontexte výskumného programu, na ktorom sa podieľajú výskumní pracovníci z mnohých krajín, v ktorých existujú veľmi rozdielne regulácie.

1. Rozhodnutím o rámcovom programe Horizont Európa sa z financovania z prostriedkov Únie výslovne vylučujú tri oblasti výskumu:

- výskumné aktivity zamerané na klonovanie človeka na reprodukčné účely,
- výskumné aktivity zamerané na modifikáciu genetického dedičstva človeka, v dôsledku ktorej by sa takáto zmena mohla stať dedičnou,
- výskumné aktivity určené na vytváranie ľudských embryí výlučne na účely výskumu alebo na účely získania kmeňových buniek okrem iného aj prostredníctvom prenosu jadra somatických buniek.

2. Nebude financovaná nijaká činnosť zakázaná vo všetkých členských štátoch. V členskom štáte nebude financovaná nijaká činnosť, ktorá je v tomto štáte zakázaná.

3. Rozhodnutie o programe Horizont Európa a ustanovenia o etickom rámci upravujúcom financovanie výskumu ľudských embryonálnych kmeňových buniek zo zdrojov Únie v nijakom prípade nepredstavujú hodnotiaci úsudok o regulačných alebo etických rámcoch upravujúcich takýto výskum v členských štátoch.

4. Výzvou na predkladanie návrhov Európska komisia výslovne nevyžaduje používanie ľudských embryonálnych kmeňových buniek. Používanie ľudských kmeňových buniek, či už ide o bunky dospelých jedincov alebo embryonálne bunky, závisí od posúdenia vedcov vzhľadom na ciele, ktoré chcú dosiahnuť. V praxi zďaleka najväčšia časť prostriedkov Únie určených na výskum kmeňových buniek je vyhradená na používanie kmeňových buniek dospelých jedincov. Nie je dôvod, prečo by sa to malo v rámci programu Horizont Európa výrazne zmeniť.

5. Každý projekt navrhujúci používanie ľudských embryonálnych kmeňových buniek musí úspešne prejsť vedeckým hodnotením, v priebehu ktorého nezávislí vedeckí odborníci posudzujú potrebu používania takýchto kmeňových buniek na dosiahnutie vedeckých cieľov.

6. Návrhy, ktoré úspešne prejdú vedeckým hodnotením, sa potom podrobia prísnemu etickému posúdeniu, ktoré organizuje Európska komisia. V tomto etickom posúdení sa vezmú do úvahy zásady Charty základných práv EÚ a príslušných medzinárodných dohôd, ako je Dohovor Rady Európy o ľudských právach a biomedicíne podpísaný v Oviade 4. apríla 1997 a jeho dodatkové protokoly, či Všeobecná deklarácia o ľudskom genóme a ľudských právach, ktorú prijalo UNESCO. Etické posúdenie je aj príležitosťou overiť, či sa v návrhoch dodržiavajú pravidlá platné v štátoch, v ktorých má prebiehať výskum.

7. V osobitných prípadoch môže etické posúdenie trvať počas celého životného cyklu projektu.

8. Pre každý projekt navrhujúci používanie ľudských embryonálnych kmeňových buniek je ešte pred začatím vykonávania príslušných činností potrebné získať súhlas príslušnej vnútroštátnej alebo miestnej etickej komisie. Musia sa dodržiavať všetky vnútroštátne pravidlá a postupy vrátane otázok, ako je rodičovský súhlas, neprítomnosť finančného motívu atď. Bude sa overovať, či projekt zahŕňa aj zmienky o licenčných a kontrolných opatreniach prijímaných príslušnými orgánmi členského štátu, v ktorom má prebiehať výskum.

9. Návrh, ktorý úspešne prejde vedeckým hodnotením, vnútroštátnym alebo miestnym etickým posúdením a európskym etickým posúdením, bude individuálne predložený na schválenie členským štátom zastúpeným vo výbore konajúcom v súlade s postupom preskúmania. Nebude financovaný nijaký projekt týkajúci sa využívania ľudských embryonálnych kmeňových buniek, ktorý nezíska súhlas členských štátov.

10. Európska komisia bude ďalej pracovať na širokom sprístupnení výsledkov výskumu kmeňových buniek financovaného Úniou výskumným pracovníkom v konečnom záujme pacientov vo všetkých krajinách.

Utorok 27. apríla 2021

11. Európska komisia podporí akcie a iniciatívy prispievajúce ku koordinovaniu a racionalizácii výskumu ľudských embryonálnych kmeňových buniek v rámci zodpovedného etického prístupu. Komisia bude aj naďalej podporovať Európsky register línií ľudských embryonálnych kmeňových buniek. Podpora takéhoto registra umožní monitorovanie existujúcich ľudských embryonálnych kmeňových buniek v Európe, prispeje k zvýšeniu ich využívania vedcami a pomôže zabrániť zbytočným deriváciám nových línií kmeňových buniek.

12. Európska komisia bude pokračovať v súčasnej praxi a nebude výboru konajúcemu v súlade s postupom preskúmania predkladať návrhy projektov obsahujúce výskumné aktivity, ktoré ničia ľudské embryá, vrátane získavania kmeňových buniek. Vylúčenie financovania tohto kroku výskumu však Únii nebráni vo financovaní následných krokov týkajúcich sa ľudských embryonálnych kmeňových buniek.

Vyhlásenie Komisie k článku 5

Komisia berie na vedomie kompromis dosiahnutý spoluzákonodarcami týkajúci sa znenia článku 5. Komisia zastáva názor, že osobitný program na obranný výskum uvedený v článku 1 ods. 2 písm. c) sa týka iba výskumných akcií v rámci budúceho Európskeho obranného fondu, pričom rozvojové aktivity nepatria do rozsahu pôsobnosti tohto nariadenia.

Vyhlásenie Komisie k ľudským právam v článku 16 ods. 1 písm. d)

Komisia plne podporuje dodržiavanie ľudských práv, ako je stanovené v druhom pododseku článku 21 Zmluvy o Európskej únii: „Únia sa usiluje o rozvoj vzťahov a budovanie partnerstiev s tretími krajinami a s medzinárodnými, regionálnymi alebo svetovými organizáciami, ktoré uznávajú spoločné zásady uvedené v prvom pododseku.“ Komisia však vyjadruje poľutovanie nad zahrnutím „dodržiavania ľudských práv“ do súboru kritérií, ktoré musia tretie krajiny splniť, aby boli oprávnené na pridruženie k programu podľa článku 16 ods. 1 písm. d). Pri žiadnom inom programe EÚ týkajúcom sa budúceho viacročného finančného rámca sa nepovažovalo za potrebné zahrnúť takýto výslovný odkaz, pričom je nepochybné, že EÚ sa vo svojich vonkajších vzťahoch s tretími krajinami usiluje o konzistentný prístup, pokiaľ ide o ochranu ľudských práv, vo všetkých svojich nástrojoch a oblastiach politiky, a ktorý by mal viesť Komisiu pri vykonávaní tohto ustanovenia.

Vyhlásenie Rady

Rada vyzýva Komisiu, aby zabezpečila čo najväčšiu účasť Rady počas rokovaní o dohodách o pridružení tretích krajín k programom Únie vrátane rámcového programu EÚ pre výskum a inovácie Horizont Európa v súlade s článkom 218 ZFEÚ. Na tento účel môže Rada určiť osobitný výbor, po porade s ktorým sa musia viesť rokovania, a to aj pokiaľ ide o návrh a obsah takýchto dohôd, v súlade s článkom 218 ods. 4 ZFEÚ.

Rada v tejto súvislosti pripomína zásadu lojálnej spolupráce medzi inštitúciami EÚ stanovenú v článku 13 ods. 2 druhej vete Zmluvy o EÚ, ako aj príslušnú judikatúru Súdneho dvora EÚ týkajúcu sa článku 218 ods. 4 ZFEÚ, podľa ktorej musí Komisia predložiť osobitnému výboru všetky nevyhnutné informácie, aby mohol sledovať priebeh rokovaní, akými sú najmä uvedené usmernenia a pozície zastávané ostatnými účastníkmi v priebehu rokovaní. Len v takomto prípade si môže osobitný výbor vytvoriť názor a predstavu o rokovaní⁽²⁾.

Ak už existujú dohody, ktorými sa tretie krajiny pridružujú k programom Únie, a zahŕňajú trvalé splnomocnenie Komisie na určenie osobitných podmienok vzťahujúcich sa na každú krajinu, pokiaľ ide o jej účasť na danom programe, a ak Komisia pri tejto úlohe pomáha osobitný výbor, Rada pripomína, že Komisia musí počas rokovacieho procesu systematicky konať po porade s týmto osobitným výborom, napríklad tak, že pred zasadnutiami s príslušnými tretími krajinami poskytne návrhy textov a bude usporadúvať pravidelné brífingy a debriefingy.

Ak už existujú dohody, ktorými sa tretie krajiny pridružujú k programom Únie, ale neplánuje sa žiadny osobitný výbor, Rada sa domnieva, že Komisia by mala podobne systematicky spolupracovať s Radou a jej prípravnými orgánmi počas rokovacieho procesu pri určovaní osobitných podmienok pridruženia k programu Horizont Európa.

⁽²⁾ Pozri rozsudok zo 16. júla 2015, Komisia/Rada, vec C-425/13, EU:C:2015:483, bod 66.

Utorok 27. apríla 2021

Vyhlasenie Komisie k medzinárodnej spolupráci

Komisia berie na vedomie jednostranné vyhlásenie Rady, ktoré v súlade so zmluvou, judikatúrou Súdneho dvora EÚ a zásadou inštitucionálnej rovnováhy dôkladne zváži pri konzultácii s osobitným výborom podľa článku 218 ods. 4 ZFEÚ.

Vyhlasenie Rady k článku 5

Rada pripomína, že z článku 179 ods. 3 v spojení s článkom 182 ods. 1 ZFEÚ vyplýva, že Únia môže prijať len jeden viacročný rámcový program, v ktorom sa stanovujú všetky činnosti Únie v oblasti výskumu a technologického rozvoja. Rada preto zastáva názor, že Európsky obranný fond uvedený v článku 1 ods. 2 písm. c) nariadenia, ktorým sa zriaďuje rámcový program Únie pre výskum – Horizont Európa, vzťahujúci sa na činnosti tohto fondu v oblasti výskumu aj technologického rozvoja, je osobitným programom, ktorým sa vykonáva rámcový program v zmysle článku 182 ods. 3 ZFEÚ a patrí do rozsahu pôsobnosti nariadenia, ktorým sa zriaďuje uvedený rámcový program.
